

A miniszterelnök és a belügy- miniszter Az Est-hez

A következő leveleket kaptuk:

Budapest, 1916. szeptember 7.

Igen tisztelt Főszerkesztő Ur!

Meleg rokonszenvvel és érdeklődéssel figyelem a romániai hadüzenet óta Az Est-nek az erdélyi menekültek felségítése céljából megindított akcióját.

Az a buzgalom és áldozatkészég, amelyel Az Est felkarolta a súlyos megpróbáltatásoknak kitett erdélyi testvéreink ügyét, alig néhány nap alatt bámulatos eredményre vezetett és a midőn a mai napon Az Est gyűjtése meghaladta az egymillió koronát, a magam részéről is sietek kifejezést adni őszinte elismerésemnek, hálámnak s belső örömömnök Az Est részéről folyamatba tett akció kiváló sikere, valamint Az Est olvasóinak példátlan áldozatkészége felett.

Fogadja Főszerkesztő Ur kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását

Tisza István.

27750-916. Bm. Eln.

Nagyságos

Miklós Andor urnak
Az Est főszerkesztője,

Budapest.

Főszerkesztő ur a mai napon 500.000 koronáról szóló csekket adott nekem azzal a rendeltetéssel, hogy ezt az összeget az erdélyrészi menekültek helyzetének enyhítésére, a szükségnek megfelelő mértékben azon vármegyékhez és városokhoz juttassam, a melyeknek területén az erdélyrészi menekültek ideiglenes hajlékot, munkát és ellátást kapnak.

A mikor ennek a tekintélyes összegnek kézhezvételét elismerem, a családi tűzhelyüktől egy időre elszakadt véreink nevében is legmelegebb hálás köszönetemet fejezem ki úgy Az Est közönségének áldozatkészégéért, mint Főszerkesztő urnak és tisztelt munkatársainak ezúttal is kifejtett buzgó

fáradásukért, főként pedig azért, hogy nemcsak gyűjtést indítottak, hanem a megpróbáltatás legsúlyosabb idejében menekülésre kényszerült honfitársaink önzetlen támogatásának nehéz munkájába is elsőként indultak meg és példadólag jártak abban elől.

A gyűjtés eredményéért annyival inkább is köszönet illeti meg Az Est-et, mert buzgósa az ezúttal már harmadizben szerezte meg a háboru szerencsétlencinek a társadalom egy-egy milliós áldozatát. A segélyek kiosztása, az adakozó közönség és Főszerkesztő ur kívánságához képest akként fog megtörténni, hogy az adományok a legelőtöbbség és legsürgősebb szükség kielégítésére fordítottassanak, tehát azoknak jussanak, a kik legjobban reá vannak szorulva. Az adomány szétosztásáról még ma gondoskodom és az arra vonatkozó jegyzéket a tisztelt Főszerkesztő urnak meg fogom küldeni.

Természetesen ezek a segítségel teljesen függetlenek lesznek a hatóságai segítő tevékenységtől és az utóbbiból származó segélyeket nem helyettesíthetik.

Egyidejűleg kívánságához képest felhatalmazom »Az Est« igazolt munkatársait, hogy az adományok kiosztásával megbízott központokat felkereshessék és a kiosztás munkájában személyesen is résztvehessenek.

Főszerkesztő urnak és tisztelt munkatársainak ismételtlen is hálás köszönetemet nyilvánítva, vagyok

hazaifias üdvözléssel

Sándor János.

Némethy Károly belügyi államtitkár arról értesít bennünket, hogy az 500.000 koronát távirati uton már ma szétküldték az érdekelt vármegyékbe és városokba, sőt egy részt Udvarhely megyébe is, a hol szintén letelepedtek a kiűritett erdélyi vármegyék lakosai. A pénzt Az Est rendelkezése szerint rögtön szétosztják.

Paradicsom, tojás, burgonya...

— Az Est tudósítójától —

A pesti piacokon és a vásárcsarnokokban uralkodó hármass planéta a paradicsom, a burgonya és a tojás. Ezt a három élelmicikket keresik a legjobban, de vagy nincs áru, vagy hallatlan drága. Hozzájuk csatlakozik még a zsír, a mely azonban már hónapok óta változatlan keresletnek örvend: inkább nincs, mint van, különösen a délutáni órákban, a mikor azzal fogadják már a zsírt kutató háziasszonyt, hogy holnap, ha korán jön, kaphat egy fél kiló szalonát. Ára: 9 korona 30 fillér.

A központi vásárcsarnok zöldség-árúsió utcájában nagy kosarakban piroslik a paradicsom. Hatvan fillérért mérük kilóját. Bizony, ha arra gondol az ember, hogy két évvel ezelőtt nyolc fillérért lehetett kilóját kapni, megéri az alkudozó háziasszonyok nehéz sóhajtsáit, mikor az uzsoráratat kell fizetniök.

— Miért ment fel ennyire a para-

dicsom ára? — kérdezzük a kosárbástyák mögött ülő egyik nénitől.

— Azért, kérem, — mondja — mert mikor itt eleinte 36 fillér volt, Bécsnek már 54—60-ért csomagolták, mire itt egyszerre elfogyott a paradicsom és mind Bécsbe vitték. Az igazgatóság erre felverte az árát, különben itt egyáltalán nem lehetett volna kapni. Így is még nagy részét Bécsbe viszik.

Mikor az árúsió asszony az árakat említi, sohasem koronában és fillérben, hanem mindig forintban és krajcárban beszél. Ebben minden piaci árus egyforma, nyilván azért, hogy ezzel is narkotizálja a magas számoktól ijedős füleket. Harminc krajcár mégis kevesebbnek hallatszik, mint hatvan fillér. A világrét sem mondanák például, hogy a tojás darabja 30 fillér, mert az nem 30 fillér, hanem 15 krajcár. Az árakat ugyan fillérekben és koronákban írják ki, mert az így kötelező, de a gyakorlatban nem használják a koronaszámítást.

Ott, a hol a tojásokat árulják, minden táblán 27 fillér van kiírva mint egységár.

— Miért tartja 30 fillérre a tojást,

— kérdezzük az egyiktől — mikor a táblán 27 fillér van?

— Az még a tegnapi ár — válaszolja unott hangon a bódétulajdonos, mint a ki feleslegesnek tartja erről a témáról a tárgyalást.

Olyan gyorsan emelkedik a tojás ára, hogy nincs idejük letörülni a régi árakat és kiírni az újakat. Általában a tojás körül, éppen úgy mint a paradicsomnál, a legcsunyább meszterkedések történnek, s nagyon helyén volna, ha az illetékes tényezők megvizsgálnák a tojásbörze munkáját s körmére néznének azoknak, a kik vezetik és megengedik a kivétel érdekeknek minden egyéb érdek fölött való érvényesülését. Annál is inkább lehetséges a szükséges intézkedések végrehajtása, mert a tojás-tözsde igazgatói között hivatalos állásban levő urak is találhatók.

A központi vásárcsarnokban egy darab burgonyát sem talátnak, így a burgonyaügy most a legnagyobb kérdés, a mit pedig mindenekelőtt első sorban kell megoldani a fővárosnak, mert a burgonya-ellátásnak semmiképpen sem szabad fennakadnia. A főzéklék elég szép mennyiségben vannak képviselve, csak az áruk ne lenne olyan borsos. A tökfőzelék kilója 30 fillér, a zöldbab 80 fillér, a fejeskáposzta 30 fillér, a spenót 80—90 fillér, az uborka darabja 8—12 fillér, a kalarábé darabja 8—10 fillér. Az egyik gyümölcsösnél büszkén hirdeti a tábla, hogy egy szem dió 8 fillér, a barack kilója 3—4 korona, a turkesztán dinnye kilója pedig 2 korona 40 fillér.

A Lehel-téri piacon, a melynek közönsége kevés kivétellel szegény emberekből áll, óriási tömeg tartja megszállva a községi zöldségárúsió bódét, a hol huszonnégy fillérért burgonyát mérnek ki a hosszú, kettős libasorban várakozó asszonyoknak. A főváros, úgy látszik, ügyel arra, hogy a külső piacokon legyen burgonya, mert a szegény néposztály, ha minden egyebet nélkülöz is, a krumplirol nem mondhat le. Csak abban téved a főváros, ha azt hiszi, hogy van család, a mely pótolni tudná a burgonyát. A hogyan a Lehel-téri piacnak jutott burgonya, úgy kell jutni a főváros minden piacára és árúsióhelyére, mert azt mindenki tudja, hogy nagyon sok ur család van, a mely főképpen burgonyával táplálkozik, s a hol bővebb is az étrend, ott sem nélkülözhető a burgonya.

Az élelmicikkek ára különben a Lehel-téri piacon sem olcsóbb, mint a központi vásárcsarnokban. Sőt az egyik árúsió asszony a paradicsomért 64 fillérért kért. Most van a paradicsombefőzés ideje, s ezt a helyzetet lelkiismeretlenül kihasználja mindenki, a kinek paradicsom van a kezében. Még nem késő, még lehetne segíteni a bajon.

— Tözsde. Az értéktözsde néhány koronával javultak az árfolyamok a nélkül, hogy a forgalom megélnékült volna.

Minden külön értesítés helyett.

A legmélyebb fájdalommal tudatjuk, hogy cégársunk és cégünk egyik alapítója

BREYER EDE UR

aldásdus és fíradhatatlan munkának szentelt életét folyó hó 3-án a Wien melletti Hackingban hosszú szenvedés után befejezte. A megboldogult tetemei saját kívánságára Keszthelyen fognak örök nyugalomra helyeztetni.

Aldott legyen emlékel

Budapest, 1916 szeptember 7.

Csúkat, Breyer és Társa.